

Integratie van duurzaamheidscriteria in bestekken voor weginfrastructuurwerken

Your Roads Tomorrow 2025
Ilse Wuyts

BRUSSEL MOBILITEIT
BRUXELLES MOBILITÉ

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

1. En Brussel?

“Et pour les Flamands, la même chose...”

de Brusselaars...

= Bestekken Werken : CO₂ prestatieladder

= Bestekken Projecten : TOTEM infra

= Criteria bestekken:

objectief meetbaar

transparant

zonder extra werk voor werfpersoneel, want geen duurzaamheidsspecialisten...

=

: gewestelijke opdrachtgevers x Belgische aannemers

BRUSSEL MOBILITEIT
BRUXELLES MOBILITÉ

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

2. “Duurzame” bestekken?

Definitie **Duurzaamheid** :

3 P's

+ 17 SDG

+ 6 DNSH

+ Taxonomie

+ e-Procurement

+ specifieke uitdagingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest <> de 2 andere gewesten

+ reporting :

Brussels Lucht-Klimaat-Energieplan

Good Move

BRUSSEL MOBILITEIT
BRUXELLES MOBILITÉ

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

Definitie Duurzaamheid : 3P's

People (sociocultureel–ethisch)

Planet (milieu – ecologie)

Prosperity (economie)

Definitie Duurzaamheid : 17 SDG's

De 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals SDG) van de Europese unie :

Definitie Duurzaamheid : DNSH

Europees Do No Significant Harm (DNSH)-beginsel :

1. Beperking klimaatverandering
2. Aanpassing klimaatverandering
3. Duurzaam gebruik en bescherming van water en maritieme hulpbronnen
4. Circulaire economie en avalpreventie
5. Preventie en bestrijding van verontreiniging
6. Bescherming en herstel van de biodiversiteit en ecosystemen

BRUSSEL MOBILITEIT
BRUXELLES MOBILITÉ

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

Definitie Duurzaamheid : e-Procurement

- **Milieuoverwegingen**
 - E1 : Vermindering van broeikasgassen
 - E2 : Vermindering van luchtvervuiling
 - E3 : Vermindering van of efficiënter energieverbruik
 - E4 : Vermindering van waterverbruik
 - E5 : Vermindering van watervervuiling
 - E6 : Circulaire economie : vermindering/beheer van afval
 - E7 : Circulaire economie : recyclage, hergebruik van materialen
 - E8 : Circulaire economie : verlenging van levensduur en gebruik van goederen en producten
 - E9 : Vermindering van toxische stoffen (pesticiden, schadelijke chemische substanties, zware metalen)
 - E10 : Bescherming en behoud van natuur en biodiversiteit
 - E11 : Andere criteria

Definitie Duurzaamheid : e-Procurement

- **Milieuoverwegingen**
- **Overwegingen mbt innovatie**
 - I1 : De technische specificaties zijn voornamelijk gebaseerd op functionele en prestatievereisten, niet op het beschrijven van de technische oplossing
 - I2 : De aangekochte werken, leveringen of diensten zijn nieuw of aanzienlijk verbeterd in vergelijking met andere werken, leveringen of diensten die al op de markt zijn
- **Sociale en ethische overwegingen**
 - S1 : Non-discriminatie: gelijke kansen voor mannen en vrouwen, culturele diversiteit etc
 - S2 : Toegankelijkheid voor alle mensen, in het bijzonder personen met een handicap
 - S3 : Contractopvolging inzake arbeids- en mensenrechten in de toeverketen / due diligence
 - S4 : Integratie/opleiding van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt
 - S5 : Eerlijke handel
 - S6 : Maatregelen ter voorkoming van sociale dumping
 - S7 : Inschakelen van sociale economie bedrijven bij de opdracht
 - S8 : Andere criteria

Definitie Duurzaamheid : de 12 assen van Brussel Mobiliteit

Dimension Planet

1. Energie : SDG 7 - **E3,2,7**
2. Klimaatmitigatie: SDG 13 – DNSH 1,5 - **E1,9,10,7,8**
3. Klimaatadaptatie: SDG 6,9,11 – DNSH 2 - **E10**
4. Biodiversiteit en ecosystemen: SDG 2,15 – DNSH 6 - **E10,9**
5. Water : SDG 6 – DNSH 4 - **E4,5**

Dimension Prosperity :

6. Materialen en circulaire economie : SDG 8,12 – DNSH 4- **E6,7,8,9, I1,2**

Dimension People :

7. Luchtkwaliteit : DNSH 5 - **E2,3, I2**
8. Overlast : geluid, trillingen, licht : DNSH 5 - **I2,1**
9. Verkeersveiligheid : SDG 3 - **S2**
10. Gendergelijkheid : SDG 5 - **S1**
11. Sociale en lokale inclusie : SDG 1,4,8,12 - **S7,6,3,5,4**
12. Mobiliteit (met inbegrip van de logistiek) : SDG 11,12,13 - **E1,6, S5**

3. Duurzaamheid op projectniveau

- Efficiëntste duurzaamheidsresultaat
- Geen meerprijs voor de overheid
- TOTEM infra : ecodesign
- *Voorbeelden :*

Dimensie Planet :

4. Biodiversiteit en ecosystemen : *biodiversiteitspotentieel-oppervlaktefactor (BAF+tool), beplanting groeperen 'wortelstraat', Nature Based Solutions (NBS)*
5. Water : *waterdoorlaatbare materialen, regenbevoeiing beplanting*

Dimension Prosperity :

6. Materialen – circulaire economie: *albedo-effect (reflectie-/absorptiecapaciteit van verhardingen)*

Dimension People :

7. Luchtkwaliteit : *brusselherademt.brussels : ganse grondgebied Bxl Gewest = LEZ - uitfasering versnellen*
8. Overlast : *geluid wegdekmaterialen – Plan Quiet.brussels*
9. Verkeersveiligheid : *charter toegankelijk openbaar domein*
11. Sociale en lokale inclusie : *burgerparticipatie*

4. Duurzaamheid op werfniveau

Overheid :

- Goed nadenken **waar** je duurzaamheid gaat inpassen (*)

e-Procurement:

Niet van toepassing* In de selectiecriteria* In de technische specificaties* In de gunningscriteria* In de uitvoeringsvoorwaarden*

- Circulair aankopen is een business case: je moet ervoor zorgen dat het economisch voordeliger is
- Varianten toelaten?

Inschrijver :

- Verplichting om milieu-, sociaal en arbeidsrecht te respecteren, ook al is het niet specifiek opgenomen in bestek
- 'Greenwashingsgevaar' en 1 jaar uitsluiting tot deelname aan overheidsopdrachten

(*) 4. Duurzaamheid op werfniveau : **waar** duurzaamheid inpassen?

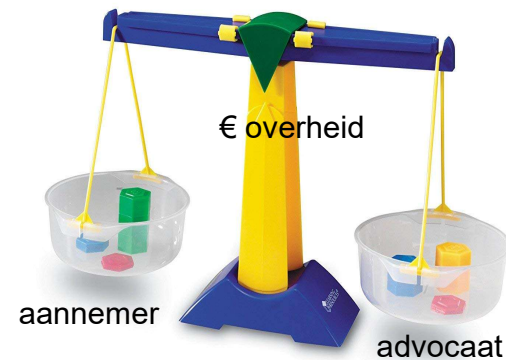
- Voorbereidende marktprospectie
- Voorwerp van de opdracht
- Uitsluitingscriteria
- Selectiecriteria : betrekking op de inschrijver
- **Technische specificaties** : kunnen ook gebaseerd zijn op prestatie- of functionele eisen, inclusief milieukeurmerken (art. 53, § 3, 1° wet inzake overheidsopdrachten (WOO));
“Kenmerken in verband met het specifieke proces of de specifieke methode van productie of uitvoering van de gevraagde werken, leveringen of diensten of met een specifiek proces van een ander stadium van de levenscyclus ervan, zelfs wanneer deze factoren niet tot de materiële essentie van de werken, leveringen of diensten behoren, mits zij met het voorwerp van de opdracht verbonden en in verhouding zijn tot de waarde en de doelstellingen ervan” (art. 53, §1 WOO).
- Gunningscriteria : betrekking op het object en beperkt tot de plaatsingsfase – transparent – objectief meetbaar
- Algemene uitvoeringsvoorwaarden : eisen die ook gelden na de plaatsing, bijzondere eisen aan de uitvoering

(*) 4. Duurzaamheid op werfniveau : **waar** duurzaamheid inpassen?

- Keuze van de plaatsingsprocedure :
 - de openbare procedure (art. 36 WOO)
 - de niet-openbare procedure (art. 37 WOO)
 - de mededingingsprocedure met onderhandeling (art. 38 WOO)
 - de concurrentiegerichte dialoog (art. 39 WOO)
 - het innovatiepartnerschap** (art. 40 WOO)

- Gunningscriteria versus innovatiepartnerschap:

4. Duurzaamheid op werfniveau

En dan ...

Beoordeling offertes

Controles tijdens de uitvoering

Maar ...

zijn onze leidend ambtenaren, werfpersonnel specialisten ter zake?

Rapportagemechanismen opgelegd door de politiek/Europa verhogen de druk om duurzaamheidscriteria op te nemen, ook al zijn deze niet altijd verplicht.

BRUSSEL MOBILITEIT
BRUXELLES MOBILITÉ

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

4. Op werfniveau : voorbeelden

Dimension Planet

1. Energie : *zonnepanelen op werfkeet, CO2 prestatieladder*
4. Biodiversiteit en ecosystemen : *rijplaten*
5. Water : *regenwater gebruiken, vrijwaren waterlopen*

Dimension Prosperity :

6. Materialen en circulaire economie : *afval intensief verzamelen op de werf, herbruik materialen*

Dimension People :

7. Luchtkwaliteit: *geen fossiele motoren*
8. Overlast : *proefprojecten met sonometer*
9. Verkeersveiligheid: *veilige verplaatsing van alle weggebruikers rond de werf, ervaringsdeskundige toegankelijkheid op de werf zelf, toegankelijkheidscharter werf*
11. Sociale en lokale inclusie: *Vademecum 'Sociale clausules'*
12. Mobiliteit : *logistiek plan, proefprojecten met Haven van Brussel*

JOIN THE MOVE

ieder voor zich : overheid, aannemers, onderzoeksinstellingen,
certificatie-instellingen

optimalisatie van beschikbare middelen

JOIN

THE MOVE

KPMG : “Duurzaamheid – Circulariteit –
Betaalbaarheid - Wetgeving – Extra vaardigheden”

BouwMaterialenProducenten:
“ belang van een **performante en adequate infrastructuur** voor
de economische activiteit en de tewerkstelling, alsook de
energietransitie, maar eveneens om schade en leed door de
effecten van de klimaatverandering te voorkomen”

Nationale bank : “zonder een
performante en toekomstgerichte
infrastructuur is het moeilijk om
nieuwe investeringen aan te trekken”

